

szeptember 29. és november 25. között folyt, a mezőgazdasági munkákhoz igazodott.

Mernyétől D-re, az út K-i oldalán rövid erdősáv volt, ez után az elkerülő szakaszig bejártuk, de lelőhelyet nem találtunk. Az út Ny-i oldala végig bejárható volt, csakúgy, mint az elkerülő szakasz szinte teljes területe. Itt sem találtunk leleteket. A Somogygesztibe vezető út mentén is végeztünk bejárást, szintén negatív eredménnyel. A településtől É-ra lévő részen, a tervezett csomópont területén és attól É-ra sem volt lelőhely, a korábban – valószínűleg tévesen – ide lokalizált, Mernye és Mernyeszentmiklós között nevű lelőhelyet (KÖH 19389) sem sikerült azonosítani. Mernyeszentmiklósra csak egy rövid erdős, gázos rész nem volt bejárható, az úgynevezett Rézdombtól É-ra. Ettől D-re azonosítottuk a Rézdomb nevű rézkori, bronzkori, neolitik lelőhelyet (KÖH 72183). A kis erdősávtól és bekötőúttól É-ra fekvő részen a Lótilos 1–2. lelőhelyeket (KÖH 72187, 72189) – neolitik, bronzkori, római és középkori telep – találtuk. Mernyeszentmiklóstól D-re a Mernyeszentmiklós, Dél nevű jelentős középkori, gyengébb őskori lelőhelyet azonosítottuk (KÖH 72191). Az elkerülő szakasz részben bejárhatatlan, gázos területen fut a falurész mellett.

Mernyeszentmiklóstól É-ra Kisbabapusztáig az út Ny-i oldal végig szántásban járható volt. Itt az Országúti-dűlő bronzkori lelőhelyet találtuk meg (KÖH 72185), amely az út K-i oldalára is átnyúlt. Az út K-i oldalán volt egy hosszabb bejárható rész, a tervezett elkerülő szakasz É-i részén, ezt bejárva nem találtunk lelőhelyet. Ettől É-ra gyeperes, gázos, fedett rész volt, majd egy újabb bejárható rész következett, ez utóbbiban volt az Országúti-dűlő lelőhely folytatása.

Munkatársak: Németh Péter Gergely régész, Balla Krisztián, Cserép Tamás, Gál Zoltán, Nyári Zsolt technikusok.

HONTI SZILVIA – MOLNÁR ISTVÁN

343. Mezőberény, III. Agyagbánya (KÖH 5801)

(Békés megye) Sza

2009. március 1-jén helyszíni szemlét végeztem a Mezőberény ÉNy-i szélén lévő III. agyagbánya területén. A bányatelek D-i szélén már kitermelt gödör, ill. bányató É-i szélén, lehumuszolt területen kevés szarmata kori kerámiatöredék került elő.

SZATMÁRI IMRE

344. Mezőberény, Békési út, Körgeát (KÖH 5797)

(Békés megye) Á

2009 tavaszán megelőző feltárást végeztünk az itt megépülő kerékpárúttal érintett Mezőberény 136. sz. lelőhelyen, 150 m²-nyi felületen. A szelvény lehumuszolása után 6 objektum került elő, közülük három kisebb, és két nagyobb méretű gödör volt. A két nagyobb objektum

Árpád-kori, az egyikben egy kisebb árok futott keresztül, régészeti leletet nem tartalmazott. A feltörő talajvíz miatt az 5. objektumot nem tudtuk teljesen kibontani.

MEDGYESI PÁL

345. Mezőgyán, Sportpálya (KÖH 64754)

(Békés megye) Ő, Sza

A település DK-i szélén lévő, már korábban is ismert, a középkori Gyán nevű településhez tartozó lelőhely szélén tervezett fúrásponthoz kapcsolódó helyszíni szemle (2009. október 18.) alkalmával, a lelőhelynek a fúrásponthoz közeli részén, sűrűn előforduló őskori és szarmata kori kerámiatöredékeket lehetett megfigyelni.

SZATMÁRI IMRE

346. Mezőhegyes, Peregi-udvar, Bajusz-tanya (KÖH 72361)

(Békés megye) Sza, Ge

2009. október 29-én helyszíni szemlét tartottam a Mezőhegyes DK 2 fúrásponthoz tartozó területén, ahol új lelőhelyet regisztráltam. A lelőhely egy nagy kiterjedésű terasz egyik É-i nyúlványán található, de teljes kiterjedése bizonytalan, csupán a lelőhelynek a nyúlványra eső része egyértelmű. A lelőhely így a tőle É-ra, K-re és Ny-ra elhelyezkedő, mélyebb fekvésű, egykor vízjárta területekre támaszkodik, a D-i szélé és kiterjedése viszont egyelőre ismeretlen. Területén szarmata, ill. késő szarmata kori és gepida jellegű leletanyag fordul elő, határozott sűrűségben.

SZATMÁRI IMRE

347. Mezőkövesd, Halomoldal-dűlő (KÖH 71345)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Sza, N

A 0266/2 és 0267/12 hrsz. telkeken öntöző vezetékhálózat bővítési munkáihoz kapcsolódóan 2009. márciusban örökségvédelmi hatástanulmányhoz régészeti terepbejárást, majd ezt követően próbaásatást és megelőző feltárást végeztünk.

A munkaterület a várostól D-re, DK-re, a Bükk-hegységből a Tisza felé tartó Hór-patak kanyarulata és az M3 autópálya között található. A közel 930 m hosszú tervezett vezeték egy, a Patakrajáró-dűlőt és a Halomoldal-dűlőt elválasztó ÉNy-Dk irányú földúttól közvetlenül K-re helyezkedik el, kb. középtájon vágja ketté az egykori szovjet katonai lőtérhez vezető szilárd burkolatú ún. HM-út.

A terepbejárás idején a nyomvonalnak a HM-úttól É-ra eső szakaszát őszi vetésű gabona fedte, így az nem volt bejárható, a szomszédos dűlőből pedig az itt álló gazdasági épületek miatt nem tudtunk értékelhető információt gyűjteni. A nyomvonal HM-úttól D-re eső szakaszának bejárása során császárkori szarmata és

szórványosan késő népvándorlás kori telepjelenségek maradványait lehetett megfigyelni.

A 2009. október 19-től november 6-ig végzett kutatás nagyrészt megerősítette az adattári információk és a terepbejárási megfigyelések hitelességét. A nyomvonal régészeti fedettsége az 52 objektum feltárásával majdnem végig bebizonyosodott, s beigazolódott az É-i szakasz érintettsége is. A mindössze 2 m széles kutatóárokban 9 árokrészlet, 36 gödör és 7 csontvázas temetkezés került elő. 17 objektumban nem volt keltezhető értékű lelet, 2 gödör a korai bronzkorra (Makó-kultúra) datálható, 29 objektum (D-É tájolású temetkezések, gödrök és árokrészletek) a szarmaták hagyatéka, 4 gödör pedig az újkorra keltezhető.

A települési objektumok leletanyaga szegényes, említésre méltó egy lókoponya és mellette több edény töredéke. A D-É tájolású temetkezések közül egyikben zsugorított helyzetben fekvő női váz volt; 3 esetben ácsolt koporsó maradványait figyelhettük meg. Az előkerült árokrészletek egy részénél felvethető a sírokhoz körároként való kapcsolásának lehetősége, de a keskeny feltárt munkaterület alapján ez nem bizonyítható.

SIMON LÁSZLÓ

348. Mélykút, Szalmázó-dűlő (KÖH 69441)

(Bács-Kiskun megye) Á

A Horvát Transzit gázszállító vezeték építése kapcsán 2009. október 22. és november 25. között több ütemben, összesen 830 m²-nyi területen végeztek megelőző feltárást a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai a lelőhelyen (HT-37).

Az egyenletes, átlag 60 cm vastagságú humusztakaró alatt az agyagos, sárga altalajon 50 régészeti jelenséget észleltünk, amelyhez 35 régészeti objektumot rendeltünk. Az objektumok között 4 épület, 17 gödör, 11 árokrészlet és 3 kútszerű beásás volt. A feltárt jelenségek mindegyike egy késő Árpád-kori településhez tartozott.

A korszak telepeire jellemző szórt településszerkezet ezen a lelőhelyen is megfigyelhető volt. A jelenségek zöme 3 csoportban sűrűsödött a nyomvonal kijelölt területén, melyek között 20–50 m-es, csaknem üres szakaszok húzódtak. A DNy-ÉK-i tájolású, lejáróval, vékony lejáró padlóval rendelkező épületek a szelvény DNy-i harmadában koncentráálódtak. Egyikük közepén egy lókoponyát találtunk. A gödrök zöme sekélyen az altalajba mélyedő, kerekded beásásnak bizonyult. A hengeres kutak a 3 méteres mélységet is elérhették a mai felszíntől mérve, bontásukat a feltörő talajvíz miatt csak kb. 1,5 m-ig végezhattük el.

Leletanyagot az objektumok közel 50%-a tartalmazott. Ezek zöme cserépbogrács-töredék, de néhány fazék részlete is előkerült. Egy házból átfúrt fenéklő, egy lapos, sekély gödörből kettétört, lapos őrlőkö alsó fele került napvilágra.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert, Takács Gábor technikusok.

PÓPITY DÁNIEL

349. Mélykút határa

(Bács-Kiskun megye) Sza, A

2009. május 27-én terepbejárást végeztünk az 55. sz. főút 50+750–65+630 km-szelvények közötti szakaszán. Az összes terület 30–35%-át tudtuk megfelelő megfigyelési lehetőségek mellett bejárni.

Fácános (KÖH 73347): Az 57+400–57+750 km-szelvények között a nyomvonal mindkét oldalán nagyobb mennyiségű szarmata és avar kerámiatöredéket találtunk. A hosszan elnyúló lelőhely a felszíni szóródás alapján közepes intenzitású.

Öregmajor, Turcsány-tanya (KÖH 73349): A 60+500–60+750 km-szelvények között szórványos szarmata lelőhelyet fedeztünk fel, a nyomvonal D-i oldalán. A kisszámú cserép alapján a lelőhely határai bizonytalanok.

Munkatárs: Faragó Norbert egyetemi hallgató.

FÜZESI ANDRÁS

350. Méra határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, N

A Miskolci Egyetem Őstörténeti és Régészeti Tanszéke és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Herman Ottó Múzeuma 2009. március 9–12. között közös terepbejárást végzett a Hernád folyó jobb partját szegélyező dombvidék 2,5 km széles sávjában, a szlovák határtól számított 43 km hosszú szakaszon. A régészeti kutatás a Miskolci Egyetem történelem-régészet szakirányos hallgatóinak képzésében szereplő *Terepbejárás* című kurzushoz kapcsolódott. Célja elsősorban az volt, hogy megismertesse a hallgatókat a lelőhely-felderítés extenzív terepbejárási módszerével.

A terepbejárás főképp őskőkori lelőhelyek felderítésére irányult azért, mert a Hernád szlovákiai szakaszán számos 20–30 ezer éves lelőhely található, viszont a magyarországi szakaszon a kutatás hiánya miatt elenyészőek az adataink. A korszakra való tekintettel, a felderítendő terület elsősorban a magaslatokat érintette.

A településen négy új lelőhelyet regisztráltunk (Méra 1–3., Ortvány-dűlő; KÖH 75061, 75063, 75065, 75079), melyek területén újkőkori, bronzkori és népvándorlás kori leleteket gyűjtöttünk.

LENGYEL GYÖRGY – SZOLYÁK PÉTER

351. Miskolc, Aldi 2.

(KÖH 61310)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, N, Á

A 47386/6 hrsz. ingatlanon 2009. augusztus 13. és október 9. között végzett megelőző feltárást a Borsod-Aba-